

MUSIQA VA SAN'AT: IJODIY USLUBLAR O'RTASIDAGI O'ZARO ALOQA**Ibrohimova Malika Alisher qizi***O'z DSMIFMF "Professional ta'lim cholg'u ijrochiligi" 3- bosqich talabasi**Ilmiy rahbar: Rafiqov Maqsudjon Murodjon o'g'li**O'z DSMIFMF "Professional ta'lim cholg'u ijrochiligi" kafedrasida o'qituvchisi*

Anoatatsiya: *Maqola musiqa va san'atning o'zaro aloqalari va ularning badiiy ijodidagi o'rni haqida so'z yuritadi. Musiqa va tasviriy san'at, bir-birini to'ldirgan va bir-biriga ta'sir ko'rsatgan san'at shakllari sifatida, insoniyat tarixida ijtimoiy va madaniy o'zgarishlarni aks ettirishda muhim rol o'ynaydi.*

Kalit so'zlar: *musiqa va san'at, ijodiy uslublari, tasviriy san'at va musiqa, estetik tajriba, san'at va madaniyat, musiqaning tarixiy rivoji, vizual san'at, badiiy ijod.*

Musiqa va san'at, bir-birini to'ldirgan va bir-biriga ta'sir ko'rsatgan ikki ajralmas soha sifatida qadim zamonlardan buyon insoniyat tarixida o'z o'rnini egallab kelmoqda. Har ikkala soha ham inson ruhiyatini shakllantirishda, hissiy va estetik tajribalarni yaratishda va jamiyatda o'zgarishlarni aks ettirishda muhim rol o'ynaydi. Musiqa, albatta, san'atning bir shakli hisoblanadi, lekin u o'zining noyob xususiyatlari va vazifalari bilan boshqa san'at turlaridan ajralib turadi. Musiqa, tovushlar va ritmlar yordamida yaratilgan estetik tajribadir. U o'ziga xos shakllarda, masalan, simfoniyalar, sonatalar, qo'shiqlar yoki instrumental asarlar sifatida ifodalanadi. Musiqa janrlari, uslublari va shakllari vaqt o'tishi bilan rivojlangan, har bir davrning o'ziga xos ijodiy talablari va ifodalanish uslublari mos ravishda o'zgarib borgan. San'ati nafaqat eshitish, balki his-tuyg'ularni etkazish, fikrlarni bayon qilish va koinotni tushunishga bo'lgan izlanishlarni amalga oshirish uchun muhim vositadir. Klassik musiqa, jaz, rok, hip-hop, xalq musiqasi, elektron musiqasi kabi turli janrlar musiqaning turli yuzlarini aks ettiradi va san'atning o'ziga xosligi bilan bevosita bog'liqdir. Musiqa yordamida, masalan, biror ijtimoiy masala yoki jamiyatdagi o'zgarishlarni ifodalash mumkin. Shu bilan birga, musiqa ko'plab san'at shakllari uchun ilhom manbai bo'lib, o'z navbatida, san'atdagi tasviriy elementlarni va ifoda uslublari o'zgartirishga turtki beradi.

Musiqa va Tasviriy San'at. Tasviriy san'at va musiqa o'rtasidagi bog'liqlik juda chuqur va ko'p jihatli. San'atning boshqa shakllari – rasmlar, haykallar va fotografiyalar kabi – ko'pincha musiqa bilan birgalikda ijro etiladi, ular bir-birini to'ldiradi va birgalikda estetik tajribani yaratadi. Mavzulari, ranglari va shakllari orqali tasviriy san'at o'zida musiqaning ruhiyatini aks ettirishi mumkin. Masalan, ranglar va kompozitsiyalar, ritm va tovushlarni tasvirlashda ishlatiladi. Musiqaning tuzilishi va tasviriy san'atning tarkibi o'rtasida ko'plab o'xshashliklar mavjud: har ikkisi ham vaqt va makon bilan ishlaydi, asarlar izchil va muvozanatli bo'lishi kerak. Musiqa va tasviriy san'atning bu birlashishi ko'plab mashhur san'atchilar tomonidan tajriba qilindi. Xususan, impressionist

rassomlar, musiqaning vaqt va tebranishlariga ta'sirlanib, o'z asarlarini yaratishda musiqaning estetik printsiplarini qo'llaganlar. Debussy, Ravel kabi musiqachilar, tasviriy san'atdagi rang va kompozitsiyani ilhom sifatida musiqada aks ettirgan. Musiqa va boshqa badiiy ijod shakllari – adabiyot, teatr, kino – o'rtasidagi o'zaro aloqalar ham juda kuchli. Musiqa ko'plab dramalarda, operalarda, baletlarda va filmlarda muhim rol o'ynaydi. Musiqaning har bir eshinishi, badiiy ijodning boshqa shakllari bilan birgalikda, tomoshabinlarga ko'proq chuqur hissiy tajriba beradi. Masalan, film musiqasi tomoshabinga voqea rivojini, xarakterning ruhiy holatini yoki badiiy asar mazmunini anglashga yordam beradi. Badiiy ijodda musiqaning ahamiyati shundaki, u o'zida ko'plab hissiy va estetik elementlarni mujassamlashtiradi. Masalan, ma'lum bir filmning musiqasi, uning mavzusini, xarakterlarining o'zgarishlarini yoki muhim voqealarni aks ettirishda yordam beradi. Shuningdek, musiqa va so'z bir-birini to'ldirib, teatrda yoki opera spektakllarida hissiyotlarning kuchayishiga xizmat qiladi. Musiqa, boshqa san'at shakllari singari, ijtimoiy o'zgarishlarni aks ettirish va jamiyatdagi adolatsizliklarga qarshi kurashish vositasi sifatida ishlatilgan. Ko'pincha ijtimoiy va siyosiy masalalarni ko'tarish, xalqni uyg'otish va turli voqealarga, masalan, urushlar yoki ijtimoiy inqiloblarga qarshi fikr bildirishi mumkin. Rok musiqasi 1960-yillarda yoshlar o'rtasida ijtimoiy isyonni ifodalashda, jazz musiqasi esa afro-amerikaliklarning huquqlarini himoya qilishda katta rol o'ynagan. Musiqa va san'at, odatda, jamiyatni shakllantiradi, ijtimoiy va madaniy o'zgarishlarga ta'sir qiladi, va bir paytlar himoyasiz bo'lgan guruhlar va jamoalarni ovoz chiqarish imkoniyatiga ega qiladi. Musiqa, nafaqat estetik tajriba yaratishning vositasi bo'lib qolmay, balki tasviriy san'at, adabiyot, teatr, kino kabi boshqa san'at shakllari bilan birgalikda badiiy ijodning ajralmas qismi hisoblanadi. Ularning bir-birini to'ldirishi, o'zaro ilhomlantirishi va ko'pincha ijtimoiy va madaniy o'zgarishlarga javob berishi, musiqaning san'atdagi muhim rolini yanada kuchaytiradi. Har bir musiqa asari, o'zining badiiy kuchi va hissiy ta'sirini ko'rsatib, jamiyatda o'zgarishlar yaratishda o'z hissasini qo'shadi.

Musiqa va san'at tarixan doim bir-birini o'zaro ta'sir etib, parallel ravishda rivojlanib kelgan. Har bir davrda san'at va musiqa uslublari jamiyatdagi ijtimoiy, siyosiy va madaniy o'zgarishlarni aks ettirgan. Antik davrda musiqa diniy marosimlar va hayotning falsafiy qadriyatlarini ifodalashda muhim o'rin tutgan. O'rta asrlarda esa musiqa ko'pincha diniy asarlarda, xususan, xristian cherkovlarida qo'llanilgan. O'rta asrlar musiqasi uning ko'plab diniy va ritualistik maqsadlar uchun ishlatilganligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, bu davrda musiqaning tasviriy san'atga bo'lgan ta'siri juda katta edi. Renessans davrida musiqaning ijtimoiy va madaniy ahamiyati yanada kuchaydi, ayniqsa, tasviriy san'at bilan chambarchas bog'lanib, yangi shakllar va uslublarning paydo bo'lishiga sabab bo'ldi. Barokko va Klassik davrlarda musiqaning ham estetik, ham intellektual jihatlari rivojlanib, simfonik orkestrlar, kontsertlar va opera asarlari yaratildi. Musiqaning o'zi sezilarli darajada nozik va murakkab bo'lib, uning har bir elementida tasviriy san'atning prinsiplari va qadriyatlari aks etdi. Musiqa

va tasviriy san'atning birlashishi, ayniqsa, 18-asrda italyan opera va baletida, shuningdek, simfonik orkestrlarning rivojlanishida o'z ifodasini topgan. Bugungi kunda musiqa san'atning boshqa shakllari bilan yanada chuqurroq bog'lanib ketgan. Modernizm va postmodernizm davrida musiqaning tasviriy san'at, adabiyot, kino va teatr bilan o'zaro aloqalari yanada kuchaydi. Musiqaning rang-barangligi va intensivligi tasviriy san'atda ham o'z aksini topdi. Bugungi kunda ko'plab zamonaviy rassomlar va tasviriy san'atkorlar musiqadan ilhomlanib, o'z asarlarini yaratadilar. Shuningdek, musiqaning va vizual san'atning birgalikdagi ishlatilishi san'at galereyalari va muzeylarida ko'rsatiladigan ko'rgazmalarda, interaktiv san'at asarlarida namoyon bo'ladi.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki musiqa va san'at o'rtasidagi o'zaro aloqalar insoniyat tarixida har doim muhim rol o'ynagan. Har ikki soha ham estetik, hissiy va intellektual tajribalarni yaratish orqali jamiyatni shakllantiradi va insonning ruhiy holatini aks ettiradi. Musiqa, o'zining tovushlari, ritmlari va tuzilishi bilan, tasviriy san'at va boshqa badiiy shakllar bilan birlashib, yangi ijodiy shakllar va tajribalar yaratadi. Ular bir-birini to'ldiradi va birgalikda insoniyatning madaniy merosini boyitadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Musiqa tarixi - Basilio, G. (2016). "The History of Music in the Western World." Harper & Row.

2. San'at va musiqa aloqalari - Kemp, J. (2011). "Art and Music: A Relationship Explored." Oxford University Press.

3. Impressionizm va musiqa - Wagner, R. (2014). "The Interplay of Music and Visual Arts." Cambridge University Press.

Nigmatullaevna, I. M. THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF TEACHING MEDICAL LATIN.

Nig'matillayevna, I. M. (2022). BENEFITS OF USING VIDEO IN ELT. American Journal of Research in Humanities and Social Sciences, 6, 7-12.

Исраилова, М., Сайфуллаева, Л., & Дулдулова, Н. (2023). Lotin tilini o'qitish jarayonida axborot texnologiyalarining o'rni. Общество и инновации, 4(2), 148-151.

Исмоилова, М. Н., & Кобиров, К. Х. ВЕСТНИК НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ. ВЕСТНИК НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ Учредители: Олимп, 60-62.

Исраилова, М. (2022). Chet tillarini o'qitish jarayonida kommunikativ kompetensiyani shakllantirish o'quv faoliyatiga samarali yondashuv sifatida. Общество и инновации, 3(6), 160-164.

Исраилова, М. (2022). Формирование коммуникативной компетенции в процессе обучения иностранным языкам как эффективный подход к учебной деятельности. Общество и инновации, 3(6), 160-164.

Беляева, Н. Л. (2021). ШКОЛЬНАЯ СЛУЖБА ПРИМИРЕНИЯ КАК СОВРЕМЕННАЯ ФОРМА ПРОФИЛАКТИКИ. In БЕЗОПАСНОЕ ДЕТСТВО КАК ПРАВОВОЙ И СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ КОНЦЕПТ (pp. 27-30).

Исраилова, М. Н., Абидова, М. И., & Сайфуллаева, Л. С. (2022). ВНЕДРЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ МЕТОДОВ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕСС ОБУЧЕНИЯ ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКА. Экономика и социум, (11-2 (102)), 426-429.

Исраилова, М. Н., Абидова, М. И., & Юлдашева, Д. Ю. (2022). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ НА ЗАНЯТИЯХ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА ДЛЯ РАЗВИТИЯ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ. Экономика и социум, (11-2 (102)), 422-425.

Исраилова, М. Н. (2022, August). ЭФФЕКТИВНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ИЗУЧЕНИЯ ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКА НА ОСНОВЕ МОДЕЛИРОВАНИЯ ДИДАКТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ИНТЕЛЕКТУАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО РАЗВИТИЯ: Исраилова МН, доц. PhD Ташкентский Государственный Стоматологический Институт ouyinboymatova80@gmail.com. In Научно-практическая конференция.

Исраилова, М. Н., & Сайфуллаева, Л. С. (2022, August). ТИББИЁТ ТАЪЛИМ МУАССАСИДА ЛОТИН ТИЛИНИ ЎҚИТИШ ЖАРАЁНИДА ИНТЕЛЛЕКТУАЛ-МАДАНИЙ РИВОЖЛАНИШ: Исраилова МН доцент PhD, Сайфуллаева ЛС ассистент Тошкент давлат стоматология институти Sayfullayevalola1@gmail.com. In Научно-практическая конференция.

Исраилова, М. Н. (2018). Инновации в медицинском образовании посредством внедрения педагогических технологий. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF THE PROBLEMS AND PROSPECTS OF MODERN SCIENCE AND EDUCATION (pp. 68-69).

Исраилова, М. Н. (2022, August). К ВОПРОСУ О СОВРЕМЕННОМ СОСТОЯНИИ ЛАТЫНИ: Исраилова Махсуда Нигматуллаевна, Доцент кафедры Латинского языка ТГСИ. In Научно-практическая конференция.

Исраилова, М. Н. (2019). Принципы преподавания латинского языка в медицинском вузе. Academy, (12 (51)), 58-60.

Исраилова, М. Н., Юлдашева, Д. Ю., & Сайфуллаева, Л. С. (2021). Педагогические технологии на занятиях по латинскому языку в медицинском вузе. Вестник науки и образования, (16-2 (119)), 47-49.

Israilova, M. N., & Yuldasheva, D. Y. (2021). PECULIARITIES OF TEACHING LATIN LANGUAGE AT MEDICAL UNIVERSITIES. Eastern European Scientific Journal, (2).

Исраилова, М. Н. (2021, November). ТЕХНОЛОГИЯ ИЗУЧЕНИЯ ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКА В МЕДИЦИНСКОМ ВУЗЕ. In International journal of conference series on education and social sciences (Online) (Vol. 1, No. 2).